Tillväxt- och regionplanenämnden | PROTOKOLL 2/2021 | TRN 2021-0001
2021-02-18

Kl. 15.00 – 16.30 | §§ 16 - 33

Sammanträde med tillväxt- och regionplanenämnden

Datum för justering: §§ 23–25, 27–29 2021-02-18
Datum för justering: 2021-02-25

Gustav Hemming

Robert Johansson

Plats Sammanträde med deltagande på distans

Närvarande ledamöter
Gustav Hemming (C), ordförande
Leif Gripestam (M), 1e viceordförande
Robert Johansson (S), 2e viceordförande
Christina Eklund (M),
Staffan Olsson (M)
Olov Holst (M)
Erika Wing (M)
Märta Martin-Åkesson (C)
Helena Mischel (L)
Carl Johan Schiller (KD),
Malin Fijen Pacsay (MP)
Lars Bryntesson (S)
Johan Heinonen (S)
Sara Heelge Vikmång (S)
Mervi Mäkinen Andersson (S)
Lina El Yafi (V)
Christina Wallmark (SD)

Närvarande ersättare
Hans Barje (M)
Arvid Öhlin (M)
Mikael Igelström (M)
Dan Engstrand (M)
Annica Nordgren (C), from § 30
Nicholas Nikander (L), tom § 32
Reidar Österman (L)
Annette Hultåker (KD)
Fredrik Wallén (KD)
Mikael Ottosson (KD)
Mats Larsson (S)
Magnus Nilsson (S)
Meeri Wasberg (S)
Ulrika Palm (S)
Hanna Svensson (S), tom § 31
Staffan Norberg (V), tjänstgörande
Stellan Hamrin (V)
Christian Lindefjärd (SD)

Ej närvarande ledamöter
Lisa Rasmussen (V)

Ej närvarande ersättare

Politiska tjänstemän
Emil Botes, Daniel Källqvist, Aida Hafezi Yashi, Robin Törnberg, Joachim Höggren, Lydia Wefer, Andrea Söderblom Tay, Andreas Birgersson

Tjänstemän
Hanna Wiik, Inger Starheim-Lagerquist, Maria Bruhn-Jonsson, Cristine Dahlbom, Annica Olsson, Martin Påhlman, Kim Örtenblad, Fredrik Wikström, Ezrema Nuhanovic, Kristoffer Odstam, Evert Kroes

Sekreterare

Evert Kroes

Meddelande

Protokoll för sammanträde 2021-02-18 med tillväxt- och regionplanenämnden har justerats

Bevis/Anslag	Justeringen har tillkännagivits genom anslag på Region Stockholms anslagstavla
Datum för justering §§ 23–25, 27–29	2020-02-18
Datum för justering	2020-02-25
Datum för anslags uppsättande	2020-02-26
Datum för anslags uppsättande §§ 23–25, 27–29	2020-02-19
Datum för anslags nedtagande	2021- 03-18
Förvaringsplats för protokollet	Lindhagensgatan 98, Stockholm
Underskrift	.....
Bevis om anslag	
Underskrift	.....

Innehåll

§ 16 Justerare och justeringsdag....4

§ 17 Förteckning över inkomna ärenden....5

§ 18 Yttrande över förslag till reglemente för en ny klimat- och hållbarhetsnämnd....6

§ 19 Ansökan om stöd för projektverksamhet från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder....7

§ 20 Yttrande över förslag till uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön och tillhörande miljökonsekvensutredning....8

§ 21 Yttrande över motion 202:48 av Lina El Yafi (V) och Anna Sehlin (V) om utökad regional försörjning av förnybar energi....9

§ 22 Yttrande över ändrade bestämmelser för fiske på kusten i Östersjön....10

§ 23 Verksamhetsberättelse 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden....11

§ 24 Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050 TRN 2020–0219....12

§ 25 Återrapportering villkorsbeslut 2020 för Region Stockholm....14

§ 26 Skrivelse från Lina El Yafi (V) angående för- och nackdelar med etablering av huvudkontor....15

§ 27 Yttrande över Sollentuna kommuns energiplan....16

§ 28 Yttrande över strategi för friluftsliv i Stockholms län....17

§ 29 Yttrande över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040....18

§ 30 Direktörens rapport....19

§ 31 Årsredovisning av projektstöd ur anslagen....20

§ 32 Lägesrapport Kompetensarena Stockholm....21

§ 33 Ansökan om stöd för projektverksamhet från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder - Processledning till branschråden i regionen....22

§ 16
Justerare och justeringsdag

Mötesordförande och Robert Johansson utses att justera dagens protokoll. Justering sker den 25 februari 2021.

§ 17
Förteckning över inkomna ärenden

TRN 2020–0001

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Förteckning över inkomna ärenden läggs till handlingarna.

§ 18
Yttrande över förslag till reglemente för en ny klimat- och hållbarhetsnämnd

TRN 2021–0031

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Yttrande enligt delegation över förslag till reglemente för en ny klimat- och hållbarhetsnämnd, TRN 2021–0031, läggs till handlingarna.

§ 19
Ansökan om stöd för projektverksamhet från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder
TRN 2021–0012

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Beslut enligt delegation om att förbereda en ansökan om stöd för projektverksamhet från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, TRN 2021–0012, läggs till handlingarna.

§ 20
Yttrande över förslag till uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön och tillhörande miljökonsekvensutredning

TRN 2020–0245

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Yttrande enligt delegation över förslag till uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön och tillhörande miljökonsekvensutredning, TRN 2020–0245, läggs till handlingarna.

§ 21
Yttrande över motion 2020:48 av Lina El Yafi (V) och Anna Sehlin (V) om utökad regional försörjning av förnybar energi
TRN 2020–0224

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Yttrande enligt delegation över motion 2020:48 av Lina El Yafi (V) och Anna Sehlin (V) om utökad regional försörjning av förnybar energi, TRN 2020–0224, läggs till handlingarna.

§ 22
Yttrande över ändrade bestämmelser för fiske på kusten i Östersjön
TRN 2021–0049

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Yttrande enligt delegation över ändrade bestämmelser för fiske på kusten i Östersjön, TRN 2021–0049, läggs till handlingarna.

§ 23
Verksamhetsberättelse 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden

TRN 2020 – 0008

Ärendebeskrivning

Tillväxt- och regionplanenämndens verksamhetsberättelse för 2020 inklusive uppföljning av intern kontrollplan 2020.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Verksamhetsberättelse 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden, inklusive bilagor
Tillväxt- och regionplanenämndens plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning, inklusive bilagor

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Verksamhetsberättelse 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden, TRN 2020–0008, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Tillväxt- och regionplaneförvaltningens plan för intern kontroll 2020, årsuppföljning, TRN 2020–0008, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

3. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande

V-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-02-18

TRN 2020-0008

Tillväxt- och regionplanenämnden
Ärende 8

Verksamhetsberättelse 2020 för tillväxt- och regionplanenämnden

Vänsterpartiet ser positivt på att förvaltningen har förmått att snabbt ställa om sin verksamhet med anledning av coronapandemin. Vi är övertygade om att regionens tjänstepersoner har gjort det bästa möjliga av svåra förutsättningar. Vi hade dock velat se en annan politisk inriktning av arbetet, vilket vi har tydliggjort genom våra egna budgetförslag.

Vi anser att regionen har för stort fokus på att stödja näringsliv och företag utan att ställa motkrav på att de ska bidra till klimatomställningen och erbjuda bra arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Det är tydligt att ekonomisk tillväxt alltid prioriteras över jämlikhet och ekologisk hållbarhet hos den blågröna majoriteten.

Samtidigt som regionen berömmer sig av god måluppfyllelse befinner vi oss i ett läge med uteblivna utsläppsminskningar, bostadsbrist och stora ojämlikheter i hälsa mellan olika grupper i samhället, allt detta oaktat pandemin. Det är tydligt att regionen måste göra mer för att bidra till att vända utvecklingen och vi kommer inte att nöja oss förrän vi ser att så sker.

§ 24
Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050

TRN 2020–0219

Ärendebeskrivning

Den 12 juni 2018 fick tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, under 2019–2026 följa upp RUFS 2050 och att årligen rapportera till regionfullmäktige (LS 2015–0084, LS 2018–0279). Rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050* har sammanställts i samarbete med regionledningskontoret. Uppföljningsrapporten skickas vidare till regionstyrelsen inför beslut i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050
Läget i Stockholmsregionen – Fakta- och analysunderlag
Stockholmsregionens utveckling i spåren av covid-19, TRN 2020–0148

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag
S- och V-ledamöters yrkande om bifall till S-ledamöters förslag till beslut

Proposition

Ordförande ställer proposition på sitt förslag till beslut och finner att sitt förslag har fått bifall av nämnden. Ordförande ställer proposition på S- och V-ledamöters yrkande och finner att yrkandet inte har fått bifall av nämnden.

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050, TRN 2020–0219, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Regionstyrelsen föreslås att föreslå regionfullmäktige att godkänna Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050, TRN 2020–0219.

3. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation

S-ledamöter reserverar sig till förmån av sitt yrkande
V-ledamöter reserverar sig till förmån av sitt yrkande

Särskild uttalande

S-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande
V-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande

Tillväxt- och regionplanenämnden

FÖRSLAG TILL BESLUT
2021-02-18

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 9
TRN 2020-0219

Läget i Stockholmsregionen 2020 – uppföljning av RUFS 2050

Coronapandemin har slagit hårt mot de som redan är utsatta. Människor i mer socioekonomiskt utsatta områden har farit illa i större utsträckning än andra. Detta är en tydlig konsekvens av dagens klassamhälle.

I likhet med föregående år presenteras inte data om skillnaderna i förväntad livslängd. Endast data att den totala livslängden har ökat presenteras.

Vi kan också notera att flera mål i uppföljningen dessutom bara mäter en av två utpekade parametrar. Som annat exempel finns skillnader i andelen som klarar gymnasiet ska minska även mellan skolor och kommuner.

Men skillnaderna i förväntad livslängd mellan olika grupper kanske är den mest centrala punkten eftersom den kan antas säga mycket om hur andra variabler, så som utbildningsnivå utvecklas över tid. Vi vill därför att rapporten ska kompletteras med detta innan den går vidare till fullmäktige.

Vi vill även att punkten ”Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska” läggs till förvaltningens förslag till regionala prioriteringar som ska ha större fokus under 2021.

Med bakgrund i ovanstående föreslår vi Tillväxt- och regionplanenämnden besluta godkänna rapporten och tillsända den till fullmäktige under förutsättning

Att den kompletteras med data om hur skillnaderna i förväntad livslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner förändrats

Att punkten ”Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länge ska minska” läggs till bland regionala prioriteringarna som ska ha större fokus under 2021.

Tillväxt- och regionplanenämnden

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-02-18

Ärende 9
TRN 2020-0219

Läget i Stockholmsregionen 2020 – uppföljning av RUFS 2050

En av årets höjdpunkter är rapporten ”Läget i Stockholmsregionen”. Vi politiker får en bra blick över Stockholmregionens tillstånd och utveckling. Men 2020 var ett speciellt år i hela världen, vilket också återspeglas i hur läget i regionen ser ut.

Coronapandemin har påverkat människor och världen. Hela samhället har fått ställa om. Förutom att människor har drabbats privat, har även företag kämpat och i värsta fall fått stänga ner, personal inom välfärdsyrken har blivit hårt pressade och utsatta och många investeringar och planer har fått ställas om.

Vi har full förståelse för allt detta, och det är inte konstigt att effekterna speglas i ”Läget i Stockholmsregionen”. Vi vill dock lyfta några saker som vi anser är viktiga.

Pandemin illustrerar på ett fundamentalt sätt hur avgörande en resursstark sjukvård och äldreomsorg är. Det är av största vikt att det finns ett sammanhållet sjukvårdssystem där alla, oavsett driftsform, måste ta ansvar och inte enbart de verksamheter som drivs i offentlig regi. I vilken mån privata aktörer i sammanhanget överhuvudtaget hade något ansvar eller kunde mobiliseras under krisen var i högsta grad oklart. Löser man inte dessa frågor riskerar det i långa loppet att påverka bilden av Stockholmsregionen på ett sätt som gör att investeringar, innovatörer, löntagare och studenter i mindre grad vill bo och verka här.

Coronapandemin har drabbat vissa grupper mer än andra. Vi vet att människor i mer ekonomiskt och socialt utsatta områden i Stockholmsregionen drabbats hårdare. Därför anser vi att det är extra viktigt att regionen utreder och ser över åtgärder för att minska skillnaden mellan klasser i folkhälsa och förväntad medellivslängd. Vi anser inte att rapporten har skrivit tillräckligt om detta.

Kopplat till denna fråga kommer också frågan om full sysselsättning. I rapporten benämns ordet ingångsjobb ett flertal gånger. För oss socialdemokrater är ingångsjobb viktiga men det är, i vår begreppsvärld, inte synonymt med låga löner. Socialdemokratisk politik är att lyfta människor – inte att sänka löner.

I likhet med tidigare år noterar vi att det inte byggs tillräckligt med bostäder, målet på 22 000 nya bostäder per år är långt ifrån uppnått. Detta är mycket, mycket allvarligt. Lyckas regionen inte upprätthålla bostadsbyggnadstakten riskerar det att få negativa ringar på vattnet. Det är bra att det pågår bostadspolitiska samtal mellan viktiga parter i regionen, vi tror att dessa kan utmynna till något mycket positivt. Med det sagt så måste alla kommuner ta sitt ansvar och det redan igår, vi är mycket bekymrade över att vissa kommuner tar en större andel av bördan än andra.

Klass påverkar inte bara hälsa, utan också ungdomars framtid. Det är fortfarande är skillnader hos ungdomar gällande gymnasieexamen, beroende på var man bor och vilka föräldrar och bakgrund man har. Denna klassbetingande skillnad måste åtgärdas.

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-02-18

TRN 2020-0219

Tillväxt- och regionplanenämnden
Ärende 9

Läget i Stockholmsregionen 2020 – Uppföljning av RUFS 2050

Vänsterpartiet tackar för uppföljningsrapporten som visar läget i regionen i förhållande till RUFS 2050. Rapporten visar på en i vissa delar positiv utveckling, men tyvärr även på att mycket går åt fel håll och att den blågröna majoritetens politik inte förmår vända detta. Med det här särskilda uttalandet vill vi särskilt betona några viktiga områden. Vi vill också påminna om att rapporten inte ger någon helhetsbild av läget i regionen utan endast behandlar de områden som tas upp i RUFS 2050. Därmed utelämnas vissa viktiga aspekter.

I stora delar är vi överens med den blågröna majoriteten om beskrivningen av de problem som RUFS 2050 syftar till att lösa. Regionens klimatpåverkan måste minska, tillgången till bostäder som alla regionens invånare har råd med måste öka och fler måste få möjlighet till egen försörjning. Däremot skiljer sig våra förslag till lösningar radikalt. Medan majoritetens politik innebär ett småduttande som inte leder till någon varaktig förändring vill vi se en storskalig klimatomställning med ordentliga satsningar på den offentliga sektorn och på trygga jobb.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att politiken sedan länge har trätt tillbaka till förmån för marknadslösningar. Problemen det medför har blivit smärtsamt tydliga i och med coronapandemin. Ojämlikheten i samhället har bidragit till de höga dödstalen och regionen har varit dåligt rustad för att hantera effekterna av pandemin. Beredskapen för kriser har inte varit tillräcklig. Dessvärre är pandemin med all sannolikhet inte den sista stora kris som kommer att drabba vår region och därför borde Region Stockholm återta kommandot och ta helhetsansvar för utvecklingen i länet.

Trafik

Det mest väsentliga som Region Stockholm kan bidra med för att minska regionens klimatpåverkan är att minska utsläppen från transportsektorn. Därför är det grundläggande att öka kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna. Tyvärr visar årets uppföljning av RUFS 2050 att andelen av befolkningen som reser med kollektivtrafiken inte ökar. Andelen sjunker rentav. Vi i Vänsterpartiet anser att det är tydligt att arbetet för att fler ska resa kollektivt måste trappas upp avsevärt för att bidra till den nödvändiga klimatomställningen. Andelen resor med cykel ligger på låga 7 procent. Målsättningen i den regionala cykelplanen är att andelen cykelresor i länet ska utgöra 20 procent år 2030. Dit är det långt.

Pandemin har lett till förändrade resmönster då fler arbetar hemifrån. Folkhälsomyndighetens rekommendation att undvika kollektivtrafiken har lett till fler som går, cyklar och reser med egen bil än reser med kollektivtrafik. Detta innebär en stor utmaning att få tillbaka resenärerna till kollektivtrafiken efter pandemin. Det innebär också svårigheter att få ihop ekonomin i kollektivtrafiken, med minskade biljettintäkter som på sikt kan leda till minskat utbud för att minska kostnaderna. Det viktigaste Region Stockholm kan göra är att köra kollektivtrafiken fullt ut för att minska smittspridningen och arbeta aktivt för att få tillbaka resenärerna i kollektivtrafiken. Befintliga styrmedel som trängselskatt ska självklart användas för att hålla biltrafiken på en så låg nivå som möjligt och vi är glada att det inte blev någon paus av trängselskatten under våren 2020.

I RUFS 2050 kom ordet resiliens med, vilket vi tycker är bra och sammanfattar den inriktning vi vill se, ett resilient samhälle som klarar förändringar. Men idag har vi i Region Stockholm inte ett resilient infrastruktursystem. Vi har flaskhalsar och sårbara partier. Vi måste använda befintliga och framtida styrmedel för att få ner antalet bilar på våra vägar och möjliggöra för fler att resa med kollektivtrafiken. Vi måste även bygga en region där färre är beroende av att resa långt varje dag. Arbetsplatser och bostäder ska byggas blandat. Vi måste åtgärda den snedfördelning som finns, med många arbetsplatser i norr och bostäder i söder. Detta måste ske genom aktiv och hållbar regional planering och inte med nya stadsmotorvägar.

Som framgår av uppföljningsrapporten är två regionala prioriteringar i fokus:

- Styra mot ett transporteffektivt samhälle
- Öka de eldrivna person- och varutransporterna

Då blir det märkligt att sedan ha ett stycke om internationell tillgänglighet som lyder: *”den internationella tillgängligheten måste prioriteras för att konkurrenskraften ska kunna bibehållas och stärkas i återstarten av ekonomin. Om Stockholmsregionen kan utnyttja möjligheterna som finns till att ställa om transportsystemen i ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv i en klimatsmart riktning kommer Stockholmsregionen kunna komma ut starkare efter krisen”*. Vad betyder det i praktiken? OM vi kan resa klimatsmart regionalt, nationellt och internationellt så är det bra, men om INTE, vad händer då? Kommer regionen ”återstartas” ändå och t ex flygtrafiken återgå till nivåerna innan pandemin?

Positivt i sammanhanget är att Region Stockholm i sin budget för 2021 har prioriterat arbetet med regional fysisk planering med fokus på transport och trafikplanering för att styra mot ett hållbart och transporteffektivt samhälle. Bostadsbyggandet, trafikbullernivåerna och kollektivtrafikens konkurrenskraft mellan de regionala stadskärnorna utgör annars de områden som kräver ett fortsatt fokus för att uppnå en tillgänglig region med god livsmiljö. I dagsläget nås målet om en konkurrenskraftig restid, konkurrenskvot, i tre av tolv reserelationer mellan de regionala stadskärnorna på den södra halvan och en av tolv på den norra halvan av länet. Det innebär att mycket arbete återstår.

Klimat
De direkta utsläppen av växthusgaser minskar något och andelen förnybar energi ökar. Minskningen är liten i förhållande till målet, varför utökade insatser behövs, framför allt inom transportsektorn. En fortsatt överflyttning från icke-förnybara till förnybara energikällor behövs för att länets energiproduktion ska baseras på 100 procent förnybar energi 2030.

Utsläppen ur ett konsumtionsperspektiv går tyvärr upp. Vi i Vänsterpartiet har länge varit tydliga med att vi måste mäta de konsumtionsbaserade utsläppen för att få en rättvisande bild av regionens klimatpåverkan. Det är missvisande att mäta utsläppen som produktionsutsläpp, eller utsläpp genererade inom regionen som geografiskt område, och inte ta med de utsläpp som skapas av våra flygresor utanför regionen och de varor och tjänster som produceras utanför regionen men konsumeras här. Vi är så klart glada för att konsumtionsperspektivet finns med i RUFS och ser det som oerhört viktigt att utsläpp per person alltid redovisas inklusive konsumtion. Tyvärr saknas mätdata och konsumtionsbaserade utsläpp mäts bara på nationell nivå. Vi vill kunna se de konsumtionsbaserade utsläppen även på regional nivå.

Bostäder
Det är allvarligt att vi ännu ett år inte når målen gällande bostadsbyggande. Vi har en allvarlig bostadsbrist i Stockholm, som till stor del beror på att borgerliga politiker i allt för hög grad litar på att marknaden ska lösa våra behov. Delmålet att minst 22 000 bostäder per år ska tillkomma nås inte. 2019 blev utfallet 16 700 bostäder.

Stockholmsöverenskommelsen, med både kollektivtrafik och bostäder är bra, men det finns problem i konstruktionen. Att kommunerna inom överenskommelsen ska vara med och delfinansiera tunnelbanans utbyggnad är kanske inte en dålig tanke. Men effekten av den finansieringsmodellen är att kommunerna löser de kostnaderna genom att

sälja mark dyrt till de som ska bygga bostäder. Det gör att för mycket byggs i en prisklass där marknaden redan är mättad. Dyra bostadsrätter blir inte sålda och det är en delförklaring till att bostadsbyggandet har avtagit.

Efterfrågan på hyresrätter är däremot fortsatt hög och även dyrare hyresrätter blir uthyrda. Men det stora behovet är hyresrätter som utan att tulla på byggnormer ändå kan hyras av personer med osäkrare och lägre inkomster och av dem som har behov av att flytta från trångboddhet. I januari 2020 färdigställde Region Stockholm en studie över hushållens möjligheter och vilja att efterfråga nyproducerade lägenheter.[1] Studien visade att hushållens köpkraftiga efterfråga endast ligger på omkring 15 000 nya bostäder per år. En majoritet av regionens hushåll har med dagens finansiella villkor inte möjlighet att efterfråga en nyproducerad lägenhet. Studien gjordes innan coronakrisen, som fått varsel, ökade konkurser och högre arbetslöshet som följd. Studien visar att hushållen efterfrågar fler hyresrätter än vad som byggs.

Därför skulle det behövas ett omtag i bostadsplanerandet i kommunerna och en ny strategi för att i huvudsak bygga hyresrätter till rimliga priser. Då skulle byggtakten kunna öka igen och vi skulle kunna komma närmare målen. Vi anser att både kommunerna och regionen skulle behöva ta ett betydligt större politiskt ansvar för bostadsbyggandet genom att allmännyttan tillåts växa rejält och vi bör se över om vi kan starta ett regionalt byggbolag. Vi anser också att det är nödvändigt att samarbeta med den statliga nivån och se över hur subventioner och statsbidrag ser ut. T ex borde alla medel riktas för att stimulera att hyresrätter till rimliga priser byggs i högre utsträckning än bostads- och äganderätter. Att vi har gått från att bostadsbeståndet 1990 bestod av 60 procent hyresrätter till att det idag består av 36 procent hyresrätter är en utveckling i fel riktning. Vi behöver få stopp på ombildningar och istället bidra till att en betydande majoritet av nyproduktionen består av hyresrätter.

Folkhälsa

I uppföljningsrapporten konstateras att utbildningsnivå och inkomst är de viktigaste förklaringarna till skillnader i hälsa och medellivslängd. Som en konsekvens av rådande pandemi finns en risk att medellivslängden i Sverige minskar 2020. Framförallt så finns det betydande inomregionala skillnader mellan olika sociala grupper och kommuner. Medellivslängden är 2,7 år högre för kvinnor i de kommuner som har högst medellivslängd jämfört med de kommuner som har lägst medellivslängd. Motsvarande siffra för män är 4,5 år. Även om medellivslängden har ökat för de flesta

[1] https://www.sll.se/verksamhet/Regional-utveckling/Nyheter/2020/04/en-majoritet-av-hushallen-i-regionen-har-inte-rad-med-en-nyproducerad-bostad/

invånare, liksom andelen som klarar sin gymnasieutbildning, finns stora regionala skillnader. Ojämlikheten ökar och därför går Region Stockholm inte i riktning mot att vara en jämlik och inkluderande region.

För att medellivslängden ska öka krävs stora insatser vad gäller utbildning, inkomst och boendesituation. En rapport från Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin i Region Stockholm visar att bostadsort och inkomst är det som tydligast bidrar till skillnader i risk att drabbas hårt av covid-19. Risken är fyra gånger så hög att dö i covid-19 i låginkomstgruppen jämfört med gruppen med högst inkomst.[2]

För att vända det här krävs naturligtvis en annan politik på alla nivåer. En politik för arbete och sysselsättning åt alla med inkomster som det går att leva på, jämnare inkomstfördelning och bra arbetsvillkor. När det gäller utbildning behöver vi en helt annan skolpolitik, utan marknadstänk och vinstintressen. Vi anser att alla regionens invånare ska omfattas av målet och få leva i en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region. Det är därför nödvändigt att uppmärksamma och planera för att utjämna och åtgärda den ökande ojämlikheten i regionen.

Arbetsmarknad

Under Coronapandemin har många blivit arbetslösa. Borgerliga politiker föreslår fler ingångsjobb för lågkvalificerade, men lösningen är snarare fler trygga anställningar med goda arbetsvillkor och löner. Otrygga anställningar är förödande. Att inte kunna vara hemma när man är sjuk är en realitet för många timanställda. Äldreboende med hög andel tim- och bemanningsanställda drabbades hårt av covid-19 i Region Stockholm. För att jämlikheten ska öka och folkhälsan förbättras måste människor kunna leva på sin lön och kunna ha kontroll över sina liv.

När det gäller förvärvsfrekvensen hos befolkningen råder betydande skillnader mellan svensk- och inrikesfödda. Inom regionen finns en skillnad i andelen förvärvsarbetande både för inrikes och utrikes födda. Lägst arbetskraftsdeltagande har utrikes födda kvinnor. Bland unga 15-24 år var arbetslösheten 19,9 procent 2019 vilket placerar Stockholmsregionen näst sist bland jämförelseregionerna. Vi skulle vilja se statistik över olika anställningsformer i uppföljningsrapporten, då anställningsform har inverkan på folkhälsan. Tidsbegränsade anställningar är t ex vanligare bland kvinnor. 2018 hade 16 procent bland kvinnor och 12 procent bland

[2] https://www.folkhalsoguiden.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsoguiden/rapporter-och-faktablad/rapport-2020.10-socioekonomiska-faktorer-och-covid-19-i-stockholms-lan_november-2020_.pdf

män en tidsbegränsad anställning. Andelarna har ökat något sedan 2005. Det finns även tecken på att det inom gruppen med tidsbegränsade anställningar har skett en förskjutning från vikariat till behovsanställning. (Folkhälsorapport 2019)

Vi vill se större fokus på hållbarhet och klimatomställning i regionens relationer med näringslivet. Regionen måste ställa skarpa krav både gällande detta och gällande bra arbetsvillkor och god arbetsmiljö i samband med stöd till företag.

Utbildning
Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer sin utbildning går i rätt riktning. Dock är skillnaderna mellan regionens kommuner stora. Värmdö kommun hade högst andel elever (85,1 procent) och Järfälla kommun hade lägst andel elever (51,5 procent) som inom tre år tog sin gymnasieexamen. Enligt SCB är en stor andel med svaga resultat i grundskolan ungdomar med föräldrar som endast har gymnasial eller förgymnasial utbildningsnivå samt ungdomar med utländsk bakgrund.

Om vi har en hög arbetslöshet, särskilt bland unga, samtidigt som vi har en volymmässigt stor kompetensbrist i flera branscher så är det ett tecken på att vi misslyckats med utbildningspolitiken. Det är ytterligare ett område där politiken i allt för hög utsträckning litat på marknadskrafterna.

Kultur
I RUFS konstateras att ett levande kulturliv är en självklar del av det demokratiska samhället och ett kännetecken för en dynamisk och attraktiv region. Det konstateras att kultur gör regionen till en plats att vilja bo i, verka på och besöka och att regionen ska verka för att tydligare ta tillvara kulturens inkluderande roll för demokrati och delaktighet. Den av fullmäktige antagna Kulturstrategi för Stockholmsregionen har utarbetats i linje med och samordnats med RUFS 2050. Där definieras i anslutning till målen i RUFS fyra insatsområden som regionen särskilt ska verka för:

- Öka tillgängligheten till och deltagande i kulturlivet
- Stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling
- Omfatta digitaliseringens möjligheter och utmaningar
- Använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen

Vi efterlyser i detta ärende en uppföljning av läget på kulturområdet i stockholmsregionen och hur arbetet går med att förverkliga målen för detta i RUFS och i kulturstrategin.

Vi efterlyser också en samordnad och effektiv strategi för att möta den mycket allvarliga krisen i regionens kulturliv som blivit följden av de nödvändiga restriktionerna under pandemin. Pandemin har förstås påverkat all verksamhet i regionen och till de ekonomiskt värst utsatta verksamheterna hör det publika kultur-, förenings- och nöjeslivet. Alla publika evenemang har ställts in eller skjutits upp, många tusen artister och företagare i branschen har i ett slag förlorat hela sin försörjning och en mycket bred publik har gått miste om sina upplevelser. Situationen inför resten av 2021 är fortsatt mycket osäker.

De kreativa och kulturella näringarna utgör en mycket stor andel av regionens näringsliv och sysselsätter många tusen personer. Det behövs nu stora insatser för att rädda hela denna bransch och för att säkerställa att regionen i framtiden ska kunna leva upp till målsättningarna om att vara en attraktiv plats att bo på, verka i och besöka.

§ 25
Återrapportering villkorsbeslut 2020 för Region Stockholm
TRN 2020–0010

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har det regionala utvecklingsansvaret för Stockholms län i överenstämmelse med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska Region Stockholm årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet till regeringen. Återrapportering av villkorsbeslut 2020 har sammanställts i samråd med regionledningskontoret.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Återrapportering villkorsbeslut 2020 för Region Stockholm

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Återrapportering villkorsbeslut 2020 för Region Stockholm, TRN 2020–0010, godkänns och överlämnas till Näringsdepartementet och Tillväxtverket.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande

V-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande

Beslutsexpediering:
Näringsdepartementet
Tillväxtverket
Akt

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-02-18

TRN 2020-0010

Tillväxt- och regionplanenämnden
Ärende 10

Återrapportering villkorsbeslut 2020 för Region Stockholm

I samband med återrapporteringen av resultaten av det regionala tillväxtarbetet för 2020 vill vi i Vänsterpartiet understryka att vi inte står bakom den politiska majoritetens inriktning i arbetet, vilket vi vid ett flertal tillfällen under det gångna året har tydliggjort i nämnden.

Vi vill genomgående se ett större fokus på hållbarhet och klimatomställning i regionens arbete. Detta gäller exempelvis fördelningen av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Under året har stöd beviljats till såväl fordonsindustrin som flygbranschen – två sektorer som ger upphov till betydande negativ klimatpåverkan – och detta utan att klimatomställning varit i fokus för de beviljade projekten. Vi hade också önskat ett större fokus på miljöfrågor och klimatomställning i förslaget till operativt regionalt program för europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027.

Vi har också upprepade gånger poängterat behovet av att alltid ställa skarpa krav på bra arbetsvillkor och god arbetsmiljö för anställda i samband med stöd till företag. Regionen har 2020 tagit fram ett förslag till näringslivs- och tillväxtstrategi som också helt utelämnar dessa frågor.

§ 26
Skrivelse från Lina El Yafi (V) angående för- och nackdelar med etablering av huvudkontor

TRN 2020–0254

Ärendebeskrivning

Lina El Yafi (V) har den 23 november 2020 lämnat en skrivelse till tillväxt- och regionplanenämnden angående för- och nackdelar med etablering av huvudkontor. Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har fått i uppdrag att svara på skrivelsen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Lina El Yafi (V) om för- och nackdelar med etablering av huvudkontor.

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

Skrivelse av Lina El Yafi (V) om för- och nackdelar med etablering av huvudkontor, TRN 2020–0254, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande.

§ 27
Yttrande över Sollentuna kommuns energiplan
TRN 2020–0242

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden på remiss från Sollentuna kommun beretts möjlighet att yttra sig över Sollentuna kommuns energiplan. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling samt kollektivtrafikmyndighet. Yttrandet har beretts i samråd med trafikförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Remissversion Sollentuna kommuns energiplan

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar:

1. Yttrande över Sollentuna kommuns energiplan TRN 2020–0242, godkänns och överlämnas till Sollentuna kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE
2021-02-18

TRN 2020-0242

Sollentuna kommun
ks@sollentuna.se

Yttrande över Sollentuna kommuns energiplan

Inledning

Region Stockholm har på remiss från Sollentuna kommun genom tillväxt- och regionplanenämnden beretts möjlighet att yttra sig över Sollentuna kommuns energiplan. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling, samt som kollektivtrafikmyndighet.

Synpunkter

Region Stockholm välkomnar Sollentuna kommuns revidering av nuvarande energiplan, för att bidra till måluppfyllelse av det regionala målet om en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp. Synpunkterna nedan följer rapportens fyra huvudrubriker.

Hållbart energisystem

Region Stockholm instämmer i Sollentuna kommuns analys att det krävs ökad resurseffektivitet för att nå nationella och regionala hållbarhetsmål, utöver fossilfri energiförsörjning. Region Stockholm vill framhålla att de andra åtgärder som kommunen nämner, såsom hållbar stadsplanering, hållbart byggande och att inkludera energi i tidiga skeden av planeringsprocessen är av stor vikt för att nå ett resurseffektivt samhälle.

Fossilfri transportsektor och försörjningstrygghet

Region Stockholm delar kommunens hållning att det krävs en mängd olika insatser för att nå en fossilfri transportsektor, där beteendeförändring i både resvanor och val av fordon kommer att krävas.

Planen nämner utbyggnaden av laddpunkter, vilket en storskalig elektrifiering av fordonsflottan kräver. Sollentuna Energi och miljö ser i dagsläget inga överhängande risker med effektbrist i samband med elektrifiering av fordonsflottan. Region Stockholm skulle här vilja lyfta frågan om på vilket sätt uppskattningar av hur mycket kapacitet det finns i elnätet har gjorts då det ur regionalt perspektiv är viktigt att säkerställa kapaciteten för hela länet.

Planen skulle även med fördel kunna förtydliga och konkretisera hur kommunens arbete med laddinfrastruktur enligt Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon kommer att gå till.

Region Stockholm efterfrågar även att planen förklarar närmare hur framtida introducering av elbussar och behov av elförsörjning för spårbunden kollektivtrafik kan komma att påverka elbehovet i kommunen. Region Stockholm gjorde år 2018 en elbussutredning som redovisar uträkningar och effektbehov samt förslag på lokaliseringar av framtida fordonsdepåer, som skulle kunna vara behjälplig i kommunens arbete.

Det är även önskvärt att kollektivtrafikens roll för minskad klimatpåverkan lyfts i planen, även om energiplanen inte ska betraktas som en strategi för hur klimatneutralitet ska nås i ett bredare perspektiv.

Samverkan
Inför planeringen för utbyggnaden av laddpunkter är det viktigt att elnätföretagen blir involverade i processen tidigt. En tidig dialog mellan kommun och nätföretag minskar risken för förseningar och hinder i exempelvis detaljplaneringen. Utvecklingen av infrastrukturen för elfordon är viktig ur ett regionalt perspektiv, varför det finns stort värde i att lyfta planeringen med grannkommunerna. Utöver elektrifieringen av transportsektorn kan tillkommande eleffektintensiv industri ha stor påverkan på elnätet. Det är därför viktigt att en dialog med berörda aktörer förs i ett tidigt skede av planeringen, vilket det i Sollentuna kommun finns goda förutsättningar till inte minst genom Sollentuna Energi och miljö

Gällande kollektivtrafikens el- och effektbehov samt långsiktig utveckling av spårbunden kollektivtrafik fortsätter Region Stockholm (Trafikförvaltningen) gärna att ha ett nära samarbete med Sollentuna kommun för att analysera konsekvenser och behov.

§ 28
Yttrande över strategi för friluftsliv i Stockholms län
TRN 2020–0260

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden beretts möjlighet att yttra sig över Länsstyrelsen Stockholms strategi för friluftsliv i Stockholms län. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Ärendet har beretts i samråd med regionledningskontoret, trafikförvaltningen och kulturförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Strategi för friluftsliv i Stockholms län

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Yttrande över Strategi för friluftsliv i Stockholms län, TRN 2020–0260, godkänns och överlämnas till Länsstyrelsen Stockholm.

2. Paragrafen justeras omedelbart

Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE
2020-02-18

TRN 2020-0260

Länsstyrelsen Stockholm

stockholm@lansstyrelsen.se

Yttrande över Strategi för friluftsliv i Stockholms län

Inledning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden beretts möjlighet att yttra sig om Länsstyrelsen Stockholms strategi för friluftsliv i Stockholms län. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling.

Sammanfattning

Strategin för friluftsliv i Stockholms län tydliggör en inriktning i arbetet med att förverkliga friluftslivspolitiken i regionen. Region Stockholm stödjer förslagets tre valda strategiska fokusområden och ser att förslaget går i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, men att strategin kan stärkas av tydligare koppling till innehållet i RUFS 2050.

Synpunkter

Region Stockholm välkomnar en strategi för friluftsliv i hela regionen. Region Stockholm stödjer förslagets tre valda strategiska fokusområden och ser att förslaget går i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Däremot ser Region Stockholm att strategin ytterligare kan stärkas av en tydligare koppling till innehållet i RUFS 2050.

Ansvarsfördelning, nationell, regional och lokal nivå

Strategin kan vinna på att förtydliga att Region Stockholm även har ansvar för trafikförsörjning och kollektivtrafikplanering. Dessutom har Region Stockholm en roll som bidragsgivare och möjliggörare för regionens kultur-, idrotts- och friluftsorganisationer. Region Stockholms regionala stöd till idrotts- och friluftslivsorganisationer uppgår till 25 miljoner årligen och syftar till att bidra till att fler barn och unga ges möjlighet att uppleva och upptäcka regionens idrotts- och friluftsliv, oavsett ekonomisk, social eller kulturell bakgrund.

Genomgående i strategin behöver den ideella sektorns roll tydliggöras. Det saknas ett tydligt avsnitt som samlat lyfter fram civilsamhällets olika roller inom friluftspolitiken och strategins olika områden. Ideella sektorn är ofta möjliggörare och tillgängliggörare för breddat deltagande och för att inkludera fler medborgare i friluftslivet.

Fokusområde 1, ett kunskapsbaserat och systematiskt arbete med friluftslivet

Region Stockholm ser positivt på att fokusområde 1 lyfter vikten av ett uppdaterat kunskapsunderlag, där data och analyser är hjälpmedel för att kunna ta väl avvägda beslut som gynnar Stockholmsregionens utveckling och hållbara tillväxt. Region Stockholm instämmer i bedömningen att detta är extra viktigt i Stockholmsregionen med sin relativt höga och ökande befolkningstäthet.

Fokusområde 2, ett jämlikt friluftsliv som främjar hållbara livsstilar

Region Stockholm välkomnar att fokusområde 2 bland annat fokuserar på tillgång och tillgänglighet. Strategin kan stärkas ytterligare med mål som har fokus på tillgängligheten till den regionala grönstrukturen genom kollektivtrafikförsörjning och gröna stationer. Det behövs för att alla regionens invånare ska ha god tillgänglighet till de 10 gröna kilarna och dess gröna värdekärnor samt kopplingar mellan gång- och cykelinfrastruktur genom mellankommunal samverkan. Samverkan kring tillgång och tillgänglighet till natur- och grönområden bör även ta upp aspekter som synergieffekter med ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Region Stockholm ser behov av ett tydliggörande om att strategin med tillhörande handlingsplaner är vägledande för kommunernas fysiska planering.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv arbetar Region Stockholm utifrån folkhälsopolicyn för Stockholmsregionen samt strategin för psykiskt välbefinnande. Dessa dokument samspelar och stärker varandra i det regionala folkhälsofrämjande arbetet och därför ser Region Stockholm att inriktningarna i dessa dokument bör lyftas inom fokusområde 2.

Region Stockholm ser positivt på att fokusområde 2 även lyfter regionens unika kulturarv. Länets kulturmiljöer bidrar till regionens attraktivitet, igenkänning och till att göra Stockholmsregionen till ett attraktivt besöksmål, både för turism och för vardagsnära besök. Inom detta fokusområde saknar Region Stockholm en skrivelse om vikten av fysisk aktivitet och rörelse ur ett livscykelperspektiv.

Detta då det är viktigt att skapa förutsättningar för människor att utveckla motivation, självförtroende och förståelse för deltagande i fysisk aktivitet under hela livet.

Region Stockholm vill även belysa att fokusområde 2 kan stärkas ytterligare av att lyfta tillgång, tillgänglighet och hållbart resande med hjälp av kollektivtrafik. Trafikförsörjningsprogrammet för Stockholms län har en grund i en attraktiv region och i en hållbar samhällsutveckling. I relation till hållbart friluftsliv och besöksnäring vill Region Stockholm lyfta vikten av att bastrafiken i skärgården baseras på replipunkterna på fastlandet och där varje kärnö är försedd med allmän trafik genom båtförbindelser till en replipunkt. I enlighet med RUFS 2050, bör bastrafiken utvecklas och förhålla sig med hänsyn till såväl boende som besökare.

Fokusområde 3, innovation och dialog för ett hållbart friluftsliv
Region Stockholm ser positivt på att fokusområde 3 stärker det regionala tillväxtarbetet bland annat genom fokus på besöksnäring. Besöksnäringen är ett av flera styrkeområden utpekade i RUFS 2050. Skärgården är en del av besöksnäringen och omnämns i löpande text i strategin men tas inte vidare i syfte eller mål. Strategin för friluftsliv har möjlighet att gå i linje med innehållet i Landsbygd- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen, dels genom insatsområdet *stärka det lokala näringslivet,* dels genom insatsområdet att *utveckla natur-, kultur- och rekreationsvärden*. Genom förnyelse, innovation och samverkan kan besöksnäringen utveckla sitt utbud och därmed erbjuda förlängda säsonger och större variation av aktiviteter över året. Regionen välkomnar att landsbygd och skärgård lyfts i strategin men många av frågorna med koppling till natur- och kulturturism berör även fler områden i länet varför en nyansering av detta i strategin är önskvärd.

Bilaga A, C och karta över Stockholm
Region Stockholm saknar en hänvisning till revideringen av riksintressanta kulturmiljöer i Bilaga A. I Bilaga C anser Region Stockholm att strategin skulle vinna på att ange den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050. Dessutom kan förslagsvis kartan över regionens friluftslivsnatur och grönstruktur kompletteras också med kulturmiljöer eftersom dessa värden är beroende av varandra.

Region Stockholm avser att fortsätta att följa och delta aktivt i arbetet med strategin och de tillhörande handlingsplanerna.

§ 29
Yttrande över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040
TRN 2020–0262

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har på remiss från Region Skåne beretts möjlighet att yttra sig över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040. Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig till regionstyrelsen. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån tillväxt- och regionplanenämndens ansvar inom regional fysisk planering och regional utveckling.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Remiss – samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040

Förslag och yrkanden

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Yttrande över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040, TRN 2020–0262, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande

V-ledamöter lämnar ett särskilt uttalande

Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE
2021-02-18

TRN 2020-0262

Regionstyrelsen

registrator.rlk@sll.se

Yttrande över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040

Inledning

Region Stockholm har på remiss från Region Skåne beretts möjlighet att yttra sig över samråd för Regionplan för Skåne 2022–2040. Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig till regionstyrelsen. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån tillväxt- och regionplanenämndens ansvar inom regional fysisk planering och regional utveckling. Yttrandet ska vara regionstyrelsen tillhanda senast den 19 februari 2021.

Synpunkter

Inledningsvis välkomnar nämnden det förtjänstfulla arbete som legat till grund för samrådsförslaget. Av erfarenhet vet nämnden vilket omfattande arbete och process det innebär att ta fram en regionplan och det är inspirerande att ta del av förslaget. Det är även värdefullt att dela erfarenheter som regionplaneorgan för att ytterligare förstärka den regionala nyttan av regionplanering och ge tydlig vägledning för efterföljande planering. Nämnden ser mycket positivt på den löpande samverkan som finns mellan storstadsregionerna och hoppas på fortsatt samarbete inom flera områden framgent.

Övergripande struktur och regional relevans

Nämnden har med stort intresse tagit del av samrådshandlingens inriktning och utformning. Planen hanterar många regionala frågor av regional relevans och bör ge ett bra stöd för olika aktörer i den efterföljande planeringen. En stor mängd kartor och illustrationer kompletterar texten på ett pedagogiskt sätt och bidrar till ökad förståelse för geografiska samband, flöden och relationer. Namn och begrepp för olika kapitel såsom *Utvecklingsinriktning*, *Planeringsstrategier* och *Planeringsprinciper* är mycket lika varandra. För att öka förståelsen och få bättre genomslagskraft kan det därför vara en fördel att välja begrepp som inte riskerar att förväxlas med varandra.

Mål och förutsättningar
Nämnden vill understryka nyttan av en uppföljningsbar målstruktur. Målstrukturen i RUFS 2050, som är Stockholmsregionens senaste regionala utvecklingsplan, används som utgångspunkt i efterföljande planer och strategier. Delmålen är uppföljningsbara och är en bra utgångspunkt i diskussion om planens måluppfyllelse kopplat till olika tidsperspektiv.

Trender, utmaningar och ett nationellt perspektiv
Nämnden är positivt till de trender och utmaningar som samrådshandlingen lyfter fram. Nämnden uppmärksammar särskilt utmaningarna om Region Skånes relation till omvärlden, och risken för att en minskad tilltro och tillit till demokratiska institutioner kan bidra till sociala motsättningar och oro. Det är en styrka att planen lyfter utmaningen om minskad tilltro och tillit eftersom denna utmaning är aktuell i olika delar av Sverige.

Nämnden håller med om att Skåneregionen fungerar som port mellan Sverige och det kontinentala Europa, men efterfrågar ett mer utvecklat resonemang om Skånes relation till sin omvärld – och hur detta påverkar resten av Sverige. Fysisk planering i en del av Sverige påverkar på olika sätt länkarna till andra delar av landet. Det kan handla om sårbarhet och robusthet i transportsystem, gods- och logistikflöden, teknisk försörjning och en begränsad klimatpåverkan. Kopplingen norrut mot resten av Sverige får dock ett litet utrymme i samrådshandlingen och det vore önskvärt om detta perspektiv utvecklas.

Utvecklingsinriktning, tematiska fördjupningar, markanvändningskarta och mellankommunal samordning
Nämnden anser att de tematiska fördjupningarna fångar frågor som är av regional relevans. Det är inspirerande att ta del av planens hantering av exempelvis flerkärnighet, ortsstrukturen, hälsofrämjande livsmiljö samt blågrön infrastruktur. Det är särskilt glädjande att planen pekar ut kollektivtrafiknoder, eftersom det finns många synergieffekter av att samordna utvecklingen av bebyggelse och kollektivtrafik.

Ansvaret för bostadsförsörjningen är i nuläget delat mellan stat och kommun. Enligt den nya kap 7 i plan- och bygglagen ska regionplaneringen verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses. Nämnden har förståelse för att bostadsförsörjningen kan uppfattas som en kommunal fråga, men vill lyfta fram det mervärde som regionplanering kan tillföra för att hantera regionala utmaningar i denna fråga. En väl fungerande bostadsförsörjning är exempelvis mycket viktig för en regions tillväxt och attraktionskraft.

Transportsystemet hanteras brett och nyanserat i samrådshandlingen. Vid val mellan olika investeringar i transportsystemet understryker nämnden vikten av att utgå från ett långsiktigt systemperspektiv som inkluderar både miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Övriga Sverige är beroende av hur Skåne planerar för godsflöden. Effektiva gods- och logistikflöden är en viktig nationell fråga och störningar eller brister i kapaciteten kan få stora konsekvenser för hela Sverige. Nämnden efterfrågar därför ett resonemang om godsflöden som inkluderar övriga Sverige men även behov av att säkerställa strategiska lägen i Skåne för olika typer av gods- och logistikhantering. Nämnden vill samtidigt understryka fördelarna med planens planeringsprincip att främja klimatsmarta godstransporter genom att föra över en större andel av transittrafiken till järnväg och sjöfart.

Nämnden efterfrågar en tydligare viljeinriktning i regionplanen för att minska klimatpåverkan. För att nå nationella mål krävs sannolikt en tydligare koppling mellan olika planeringsprinciper och/eller föreslagna insatser och uppsatta mål. Planen skulle med fördel kunna utveckla exempelvis vilka insatser som har störst klimatpåverkan. Nämnden stöder samrådsförslagets hantering av teknisk infrastruktur och elkraftfrågan och ser positivt på framtida erfarenhetsutbyte och samverkan mellan regionerna även i denna fråga.

Nämnden välkomnar förslag till mark- och vattenanvändningskarta. Kartan ger en samlad bild av region Skånes framtida utveckling och kan med stor sannolikhet fungera som en gemensam målbild för många aktörer. En mark- och vattenanvändningskarta visar viktiga funktioner och samband över administrativa gränser och uttrycker därmed vad som är lämplig mellankommunal samordning av regional betydelse. För att kartan ska ge god vägledning för efterföljande prövning och beslut, föreslår nämnden att kartan kompletteras med en text som beskriver hur aktörer ska tolka och använda kartan. Det är också ett stöd för efterföljande planering om regionplanen anger vilka frågor som är av mellankommunal betydelse.

Genomförande och uppföljning
Kapitlet beskriver på ett tydligt och pedagogiskt sätt hur planen avses genomföras. Genomförandet är ambitiöst och är fokuserat. Nämnden stöder en satsning på dialog och samverkan för att underlätta ett genomförande av planen.

Konsekvensbedömning
Nämnden stöder metodiken bakom planens konsekvensbedömning och ser stora likheter med hur de samlade konsekvenserna av RUFS 2050 redovisas.

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-02-18

TRN 2020-0262

Tillväxt- och regionplanenämnden
Ärende 14

Yttrande över samråd för Regionplan för Skåne 2022-2040

Vi i Vänsterpartiet anser att förvaltningen i sitt förslag till yttrande tar upp flera kloka synpunkter. Vi vill dock understryka att insatser för ökad jämlikhet bör vara ett genomgående tema i regionplaneringen. Kraftfulla åtgärder krävs för att utjämna skillnader mellan invånare avseende inkomster och utbildningsnivå, men också för att skapa likvärdiga förutsättningar för boende i städer och på landsbygden.

§ 30
Direktörens rapport

TRN 2021–0004

Förvaltningschefen Hanna Wiik informerar

Samråd om förordning om Transeuropeiska transportvägnätet (TEN-T)

I december 2020 lämnade förvaltningen in synpunkter till EU-kommissionens ”roadmap” om förordningen om unionens riktlinjer för utbyggnad av transeuropeiska transportvägnätet, TEN-T. Syftet med ”roadmaps” är att analysera olika konsekvenser inför en kommande revidering av förordningen. Förvaltningen har i tidigare tjänstepersonsamråd framfört att det behövs en ökad dialog mellan EU och den regionala samt storregionala nivån angående det europeiska transportsystemet. Förvaltningens synpunkter handlar bland annat om att det behöver bli tydligare hur förordningen bidrar till att lösa klimat- och hållbarhetsutmaningar, att säkerställa de så kallade first och last mile, att skapa goda förutsättningar för intermodala godstransporter samt att hela stråket mellan Stockholm – Oslo behöver ingå i TEN-T.

Insatser för energieffektivisering i kommunala fastigheter

EU Interreg Projektet SmartEdge som stöttar regionala stadskärnor att ställa om mot en mer klimatsmart ekonomi går nu in i genomförandefasen. Denna inleddes med en workshop den 11 februari för att mobilisera för storskaliga energieffektiviseringsinsatser i kommunala fastigheter. Ett trettiotal deltagare från kommuner och kommunala fastighetsbolag deltog vid workshopen och jobbade med verktyg för energieffektivisering. Under workshopen identifierades ett antal hinder för storskaliga energieffektiviseringar, bland annat organisatoriska, ekonomiska och tekniska. Arbetet fortsätter nu med att undersöka möjligheten att inrätta en så kallad ”one stop shop”. Dit kan kommunala och privata fastighetsbolag vända sig för att få hjälp med energieffektiviseringsåtgärder, från idé, finansieringslösningar till genomförande.

Uppföljning av utvecklingen i östra Mellansverige

Inom ramen för det storregionala samarbetet östra Mellansverige, ÖMS, genomförs årligen en uppföljning av nio indikatorer från planeringsunderlaget ÖMS 2050. Från 2020 års uppföljning kan övergripande konstateras att regionförstoringen pågår med större arbetsmarknadsregioner, att befolkningsökningen sker till stor del i de bästa kollektivtrafiklägena i varje region samt att restiden med tåg mellan nodstäderna i ÖMS har förbättrats. Dessvärre minskar inte de klimatpåverkande utsläppen från vägtransporter i tillräckligt snabb takt för att nå nationella klimatmål.

§ 31
Årsredovisning av projektstöd ur anslagen
TRN 2020–0021, TRN 2020–0022, TRN 2020–0023

Ezrema Nuhanovic, regionplanerare på förvaltningen, redovisar hur statliga medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, affärsutvecklingscheckar, särskilt driftstöd för dagligvarubutiker samt medel från Region Stockholms regionala hållbarhets- och skärgårdsanslag har prioriterats under verksamhetsåret 2020.

§ 32
Lägesrapport Kompetensarena Stockholm
TRN 2019–0043

Fredrik Wikström, projektledare, informerar om förvaltningens arbete med Kompetensarena Stockholm.

§ 33
Ansökan om stöd för projektverksamhet från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder - Processledning till branschråden i regionen

TRN 2021–0012

Kristoffer Odstam, regionplanerare på förvaltningen, informerar om förvaltningens arbete med att förbereda en ansökan om projektstöd från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder för processledningen till branschråden som en del i arbetet med utvecklingen av Kompetensarena Stockholm.